

Franckesche Stiftungen zu Halle

Křestianské Katolicke [!] Navčenj Mládeže

Sinapi, Franz Ignaz

Brně, 1698

Kapitola Prwnj

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

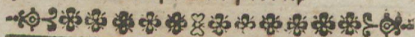
Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228841](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228841)

Naučení Mládeže ;

Kapitola První.

O Bžre.

K čemu gest Czlowěk stwořen / a stro
ze co k Spasení přigiti může.

Co gšy ty?

Gá gsem Czlowěk.

Kdo tě stvořil?

Bůh Wssemohaucý.

Podle čeho tě stvořil?

Podle Obrazu swého.

K čemu gšy stvořen?

Nejprw. Abych Bohu slaužil.

Druhé. Abych spasen byl.

Gsaui wššychni lidé k spasení stwo-
řeni?

Gsau : Též židé y Pohané.

*Ad resp. et p. - Gaf.
lemis refutatio intrinsecus p. et
de cultu sanctoan, etc. J.*

Gať pať gest to / že gich tať mnoho
zatraceno bude.

Doněwadž dobře činici nechťěgi.

Muželi člowěk sám z sebe dobře čio
niti? *uk. p. 20.*

Ne : Dokonce nic.

Co geň Bůh tať bjdněho stwořil?

Ne : Bůh geň stwořil dofonalého.

Odkud to pocházý / že my wždněk
raděgi zle činime?

To pocházý z Hřichu Adamowa. *prag.*

W čem Adam zhřěssyl? *19. l. 1. 1.*

On gedě Gablko / které mu Bůh
zapowěděl. *Gen. 3. p. 20. 1.*

Takeli nám ten Hřich škodil?

Owssem : Ten nám wssechno zlé
přinesl.

Gať toho Hřichu zprossťeni bý
wáme?

Strze Křest swatý a prawau Wiru.

Conf. Mášli ty prawau Wiry?
Ev. Má: A gsem tim gocela gify.
Ev. Odkud ty to wišš?

Ev. Poněwadž má Wira neystarššý
 gest / od času Brysta a Aposstolůw až
 posawád bez porušení ewangij.

Ev. Gakés pak ty Wiry?

Gá gsem Katolický Křestian.

Kdo gest Katolický Křestian?

Conf. Ten kdo pokřtěn gest / a wěří to /
 co wěří Cýrkew Katolická.

Počem Křestian poznán býwá?

Po znamení swatého Kříže.

Wděleg mi weliký Kříž.

We Gméno Boha Otce / y Syna /
 y Duchu Swatého / Amen.

Kterak děláš ty tři malé Křížky.

Palcem znamenám Cželo / Vsta / a
 Prsy / a říkám: We Gméno Otce + /
 y Syna + / y Duchu + Swatého.
 Amen.

Kdy

Kdy se dělagi ti mali Křížkové?

Když se Ewangelium spjwa / a
neb čte.

Gakau Mocná Kříž?

Zachová nás od Diábla / a od
zlých Lidi/rč.

Tedy nemohau žádnému Stoditi /
kdo Kříž dělá?

Ne: Lečby Bůh chtěl / aneb doo
pustil. *pag. 33. in m. d. v.*

**Druhé Navčení Mlá-
deže.**

O Wjře.

Musymeli Wjru míti?

Owssem: Sýce nemůžeme spaseo
ni dogiti. Hebr.: I.

Dostili gest / když Wjru máme?

Vienj: Ale musyme také dobře či-
niti.

Co musymy wěriti ?

Wssechno co nam Cyrkw předstírá.

Gestli to wssechno prawda ?

Owssem : Neb Cyrkw nic giného
nevěj / než co gi Krystus zgewil.

Nacházyl se wssechno psáno co my
pag. 111. wěříme ? *se pozná*

O Swatých Otcůw wssechno se
zčetedlně nachází / ale w Bibli ne.

Odkud to magi swatj Otcowé ?

Od Apostolůw / a gich Vědlníkůw.

Odkud pak posla Bible ?

Rozličnj Swatj Muži gi sepsali /
tak gať gim Duch Swatý Wnuknua
si dať.

Gestli wssechno prawda co w Bibli
psáno stoji ? *cont. p. 10. l. i.*

Owssem : Neb ani Slowíčka za
pěti nesmjme. *Christus in ueti-*
tum. Semper, cupimus, negaty.
in uetibus. In uetibus.
Christus mit der Bibel.

Gesstěli Starý Zákon plati?

Plati toliko w těch Wěcech / kde
nám Bůh poraučj dobře činiti / a zlé
ho se warowati.

Který Hřích gest proti Wíře?

Kacířstwo. *p. 10. lín. 3-9.*

Co gest Kacířstwo? *p. 26. 27.*

Twrdossygnym spůsobem něco
zapírati / co Katolická Církev wěřj.

Čakěli se ho přidržeti máme?

Nie: Nieb Cžlowěka lehce zawede.

Čakěli smjme gegich Kázani
poslauchati?

Nie: Nieb lépegi gest Doma se
modliti / nežli w gegich Zbořich.

Mámeli gegich Knihy čisti?

Dokonce ne: Nieb gest smrtedlný
Běich / když se gen čtené poslauchaj.
jí.

Gak ani nemáme žádně w Domě
míti?

Vie: Viež musíme ge spáliti.
Muželi ten spasen býti / který w Ka-
cýřstwjžůstane?

Gak dlaubo w něm žůstane / ne-
nj možné.

Třetj Navčenj Mlá-
deže:

Co gedentakždy wěřiei powi-
nen gest.

Kdo sepsal Dwanácte Artykulůw
Wiry?

Swatj Apostolowé.

Dostili gest / Edhž wссеchno wěřime/
co w nich psáno stogi?

Nikoliw: Nienj dosti.

Poz

Powěz mi/ co gedenkaždý wěděti
má?

1. Že Bůh geden gest/ a těm křečj
ho hledagj/ že gest Odplátce. Hebr:
11. 2. Že gsau tři Osoby. 3. Že
druhá Osoba za nás Cžlowěkem wči-
něná gest.

Musyli to wssyckni Lidé wěděti?

Wsssem: Niekdó toho dokonále
newj / ten spasen býti nemůže.

Co gessťe? wice wěděti musyme?

Otce naše. Zdráwas Marya.
Wěřim w Boha. Desatero Boží /
a patero Cýrkwe Příkladj.

Co gessťe wice?

Kdo některau Swátost přigimati
chce / musý také wěděti gaká gest.

Takéli ten hřessý / kdo pilnosti ne-
má se tomu wčiti?

Wsssem: Ten hrubě těžce hřessý.

Kdyby pak kdo žádného času
k tomu neměl?

W neděli a w Swátě dosti čas
su k tomu máme / když ho gen vžije
watichceme.

Světí Navčení Mládeže ;
O Vleysvětěgšsý Trogicy.

Co nejprvé věřiti máme :
že Bůh geden gest / který wšsco
Ono odpłacuje.

Co gest Bůh ?

Gest neskončená Bytnost.

Takéli má Tělo ?

Nemá : Aleb On gest Duch.

Od koho pochází ?

Od žádného.

Gak dlouho byl ?

Od věčnosti.

Dlaus

in response to the question
contradictio Bire. (Lip. 13)
Dlauholi byl před stvořením
Světa?

Owssem: Mnoho Tisíc Millio-
nůw Let / bez Počátku. *Halle luj. ud*
Kde gest Bůh? *13. 130*

Wssudy a na wssech Místech.

Widili wssedchno? *13. 131*

Owssem. Y když gest temná Noc.
Můžesi komu Křiwdu učiniti?

Nie: Byť někoho gakkoliw přisně
prestal.

Zdali w panowání celého Swěta
něgakau Překážku má?

Nie: Do konce žádné Překážky.

Kolik gest Bohůw? *13. 132*

Gest toliko geden Bůh. *13. 133*

Mohliliby dwa neb tři býti? *13. 134*

Do konce ne. *13. 135*

Kolik gest Osob? *13. 136*

Tři: Totiž / Otec / Syn a Duch
Swatý. *13. 137*

A 7

Osau

Gsauli tito tři / také tři Bohové?

Nie; Gsau toliko geden Bůh.

Od koho gest Otec?

Od žádného.

Od koho gest Syn?

Od Otce.

Od koho gest Duch Swatý?

Od Otce a Syna.

Který gest starší?

Wšichni tři gsau w gednom Wě-
ku.

Co pak gest Syn tak starý jako Otec?

Wšsem: Neb gsau od Wěčnosti.

Proč se maluge Otec jako starý

Muž?

Že se tak ukázal. Daniel: 7.¹

Který gest mocnější?

Gsau rowné Wšemohacnosti.

Který nás stvořil?

Otec.

Kdo

o stwoření Swěta.

15

Kdo nás wykaupil?

Syn.

Kdo nás posvětil?

Duch Swatý.

Páté Navčení Mládeže ;
O Bohu Otci a Stworiteli.

Kdo ten Swět stvořil?

Bůh Otec.

Z čeho gen stvořil?

Z ničeho.

W kolika dnech gen učinil?

W šesti dnech.

Co bylo / prve nežli Swět byl?

Nic wjc gen Bůh.

Kde byl tehdaž Bůh?

Sám w sobě.

Měli tehdaž Radost?

Owssem. Rovně tak dobře jak

nyni.

Kdy

Kdy stvořil Angeln?

W první Den / totiž w Sleděli.

Takéli magi Těla jako my?

Ne. Neb gsau gen Duchové.

Gaký Spůsob má Duch?

Rovně jako Myslenj.

Kolik gest Angelůw?

Mnoho Sto Tisícůw. Dan: 7. K.

Kolik gest Kůrůw Angelských?

Sewět.

Máli každý Člowěk Angela strážce?

Owssem. Y Židé y Pohané.

Co nás Angel Strážce při nás činj?

On nás ostějhá od mnohého Nes-
těstj.

Kdo stvořil Diábly?

Bůh ge stvořil jako jiné Angely.

Gak pak se zli učinili?

Poněwadž pyssnj byli / proto se
z Angelůw w Diábly obrátili.

Gsau

Gsauli wssickni w Pekle:

Kiesau: Neb gest gich mnoho
zde na Swětě.

Magili pak také své Trápeni:

Wsssem. Neb své Trápeni s se-
bau nosí / gačo Nemocný swau Neo-
dužiwost.

Hruběli gsau sseredni:

Wsssem. Kdyby Člowěk gedno-
ho měl widěti / gačý gest / musylby
strachem vměiti.

Takěli nám štodu učiniti mohau?

Sami z sebe dofonce žádné.

Takěli wědj nasse Mysleni:

Newědj: Gestliže my gich strže
zewnitěni Znamení newygewjme.

Kdy Bůh Člowěka stwořil;

W šestý Den peypоследněgj.

Z čeho gen učinil?

Z Hliny.

Proč

Proč Bůh tak mnoho Věcí
stvoril?

Wšecko pro swau Slávu / a
Člowěku k Vžitku.

Sesté Navčenj Mládeže;
O Bohu Synu / Wykupiteli.

Kdo nás zase vykoupil?

Gejzís Krystus. *pag. 106.*

Co gest Gejzís Krystus?

On gest Bůh a Člowěk.

Gestli Bůh Otec tež Bůh a Člowěk?
Ne: On gest gen Bůh.

Takéli má Krystus Otce?

Má gednobo podle Božstwí / ale
podle Člowěčenstwí žádného.

Nebyl S. Jozeff Otcem geho?

Ne. On byl gen geho Děstaun.

Takéli má Krystus Matku?

Má pole Člowěčenstwí / ale podle
Božstwí nemá žádnau. Dd

Odkoho má Kristus své Božství?

Od Boha Otce.

Co pak jen Otec stvořil

Nic: On jen zplodil. *Ps. 2.*

Kdy pak jen zplodil?

Břed od Věčnosti.

Tak Otec byl před ním?

Nic: Ani gedného Okamžení.

Odkoho má Kristus své Člově-
čenství?

Od Marye Panny*

Odkoho Ona jen počala?

Od Duha Swatého.

Proč On Člověkem učiněn gest?

Aby nás vykupil.

Co pak jsme my prodáni byli?

Ovšem. My všickni byli jsme dás-
blu prodáni.

Kdo nás prodal?

Adam a Ew. *pag. 90. l. 4. s.*

Kter

Kterak nás prodali?

Swým Neposlussenstwím.

Gaké to Neposlussenstwo bylo?

Že gedli Gablko / Které Bůh zas
powědek. *supra p. 5. et passim.*

Čím pak nás Krystus wykoupil?

Swým Utrpením a Smrtí.

Kterak On mohl trpěti / gsauce Bo-
hem?

Gcho Božstwí netrpělo / gen to-
liko Čłowěčenstwí.

Musyli On trpěti?

Nemusyl: On dobrovolně trpěl.

Co gen k tomu pohnulo?

Lito genu bylo / že gsme my wssie
dni wěčně ztraceni býti měli.

Takbychme my syce nebyli spaseni?

Ne: Ani gediny Čłowěk.

Mnoholi Krystus trpěl?

Wsssem: Wíce nežli wssickni Mu-
čednj y. Bylo

Byloli gemu potřeba tať mnoho
trpěti?

Ne: Neb On nás gednau Brůpě-
gi Krwe mohl wykaupiti.

Kolik Kan dostal při swém Bič-
wánj?

Wice než pět Tisýcůw.

Gať dlaugo žiw byl na Kříži?

Tě celé Bodiny.

Kde se y hned po swé Smrti dostal?

Wstoupil do Předpekľj. *Pr. 203.*

Kde gest Předpekľj? *100. III.*

Gest w Zemi nad Ocistcem.

Co činil w Předpekľj? *48.*

Orce Swatě z něho wyswobodil.

Přicházeli tehdaž wssickni Lide do
Předpekľj?

Ne: Gen dobří / zlj pať přicházeli
do Pekla.

Proč

Proč dobrý y hned do Nebe nepřicházeli ?

Poněwadž Nebe zavřené bylo.

Gať dlouho bylo zavřené ?

Oколо čtyř Tisíců let.

Čakěli Swatí Otcové Trápení měli ?

Ne : Oni žádného cyřitedlného Trápení neměli / toliko Trápení té škody / totiž / zbavení Twáče Boží. Gať dlouho Krystus w Předpekli zůstal ?

Až do swého Wzkříšeni.

Kdo gen wzkřísyl ?

On sám skrze swé Božství.

Kdy wstoupil na Nebe ?

W čtyřicátý Den po Welikénocy.

Co w tom čase zde na Swětě činil ?

Gesť ně které Swátosti ustanowil / a swé Vředlníky lépeji wycowal

Kde

Kde w Nebi posazen gest ?

Na Prawicy swého Otce.

Gať se tomu rozuměti má ?

Že mu Otec wsecknu Moc dal.

Sedmé Navčeni Mla- deže;

O Duchu Swatém.

Co Duch Swatý také gest Bůh ?
Owsem: Rowně gať Otec a Syn.

Proč se gmenuge Swatý ?

Proto: Že nás swaté činí.

Kdy nás činí swatými ?

Když pokřtěni býwáme.

Kdy nás wíce poswěcuge ?

Když se zpowídáme a Kommuni-
cýrugeme /zč.

Od koho gest Duch Swatý ?

Od Otce a Syna.

Co

Co Oni gen stvorili :

Nie: On od nsh pocházý.

Bhlili pak Oni před Nim.

Nie: Dokonce ne.

Gesli On tak mčenný gať Oni?

Owssem: Esau wssickni Trj rownj.

Gakau On má Zwárnost :

Kowně gaťo Bůh Dtec.

Proč gen malugi gaťo Holubicy?

Doněwadž se On tak zgewil.

Než gestli pak On Holubice? //

Dokonce ne: Nebo Bůh žádnau

Holubicy neni. *4. např.*

Gať se wjcegi zgewil: *III. 17.*

Gaťo ohniwi Gazykowé. *At. 17. 11.*

Fal- Dsmé Nawčeni Mla: *Pa. 13.*
sa doctrina de in- Deze; *cultus celebrat.*
fallacitate. O Cyrkwi. *in alia tra-*
de poenitent. *de purgatorio.* *de transub-* *adoratio Pa-*
is de transub- *adoratio Pa-*
ratione et *nis et u. m. Ca-*
de potestate pe- *tus sanctorum.*
ges detrahendi. *in concil. Later.* *Marislaucia.*

Co znamená to Slovičko:
Cърkew?

Znamená wšedny Křestiany / křes-
tj gednu Wjru / a gednu Blawu
magj.

Kolik gest Cърkwj?

Cърkwj gest tak mnoho / gať mno-
hé gsau Wjry.

Než ktera pať gest ta prawá
Cърkew?

Gest Katolická Apostolská Křjmo-
ská Cърkew.

Kdo tu Cърkew založil?

Sám Křystus gi na Swatém
Petrú založil.

Kdo gest Hlawá Cърkwe?

Sám Křystus : Papež pať gest
geho Místodržjcy.

pag. 77. lin. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
pag. 77. lin. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
pag. 77. lin. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
pag. 77. lin. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Sin infallibilitat 26 26 26 26 26
26 26 26 26 26 Kapitola První

Proč Kristus Mistodržicýho vsta-
l? *Conferantur* *Le-* novil?

lat. in Abychom / když něco k porovnání
publi. ni gest / měli se k tomu vtecy.

Můželi Chrkew w Bře poblaudití?

Nemůže: Neb ona gest Slaup a
pewny Základ Prawdy. 1. k Tym:
3. Kap: v. 13.

Tak Chrkew gestě nikdy nepoblaus-
dila?

Nie: Nebo Duch Swatý nedopus-
stí gi blanditi / nýbrž wseckno gi zge-
wí / co wěřiti máme.

Co gestě nikdy nebyla přemožena?

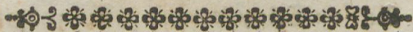
Nebyla: Ačkoliw mnoho Set
Arcykacyřůw s swými Náhoněmi
proti ni bogowalo.

Takéli ten může spasen býti který
neni w Katolické Chrkwi?

Nie: Do konce žádný / lečby sám
lépegj wěděti nemohl. Ktež

Zakéli Hřissnjcn toho Obcowáni
aučasni gsau ?

Nie: Gen ti / kteři gsau w Milosti
Boží / wssak skrze těch Zasluby a Mo-
dlitby může y Hřissnjku spomoženo
byti / aby Milosti Boží nabyli.

Kapitola Druhá /

O Naděgi.

Prwnj Navčeni Mládeže;
Gakau / a w čem Naděgi mjtí
máme.

pag. 35. Kolikrá gest Naděge?

Owogl: Přirozená / a nadpřirozená.

Gaká gest přirozená ?

Když se někdo nětčeho časného
naděge / totiž: Zdrawi / Bohatstwjc.

Pomáhali nětco takowá Naděge ?

Nie: Nic neprospjwá k Spasení.

Gaká